

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy órá . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesbűri hirdetések alku szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

A magyar becsület Világosa.

Debreczen, aug. 12.

Ott ég-e a szégyenpir minden honfi arczán, vagy már szégyenleni sem tud a magyar? . . .

Érzi-e a nemzet azt a pofoncsapást, melyet a mai napon, a félszázados évforduló egyik legszomorubb napján, legádázabb ellenségeitől kapott? . . .

Van még magyar büszkeség? . . .
Vagy tán magyar sincs többé a hazában? . . . Megtörtént! . . .

A Henczi-szobrot nagy ünnepséggel avatták fel ma délelőtt. Felcsendült a Gotterhalte, melynek hangjai mellett olyan szaporán lehet mérszárolni vagy megfojtani a magyart, meghajoltak a zászlók, disztüzet adtak a magyar bakák s mikor a „zum Gebet“ felhangzott, imára térdelt a magyar fiu, kinek talán nagyapját az esküszegő, átkozott emlékü osztrák zsoldos valamelyik katonája ölte meg.

Ez történt ma, a szabadságharc félszázados évfordulóján, mikor minden napunk Nagypéntek, gyásznapija a nagy tragédia egy-egy szomorú végjelenetének.

Fátyolt borítottunk minden vesztőhelyre, bosszu nélkül hagytuk Aradot s a többi rémhelyet, feleedtünk és áldoztunk azóta, feláldoztuk, legyőztük a bosszuérzéstől telt szív minden fellobbanást és mi a jutalom? . . . Ötven év után elviszik a vértanúk unokáit, hogy imádkozzanak a bakók üdvéért, dicsőségek a magyar szabadság gyilkosait akkor, mikor ötvenedikszor virrad reánk a

világosi gyásznapi évfordulójának szomorú hajnala! . . .

. . . Ott ég-e a szégyenpir minden honfi arczán, vagy már szégyenleni sem tud a magyar? . . .

Mik vagyunk mi? Szabad nép vagy helótak; jámbor, türelmes birkák vagy büszke, becsületes honfiak? . . .

Hol voltak a magyar függetlenség dicsekvő hőrszai, kikre a magyar nép legdrágább jogait, reményeit bizta s kik annak idején azt fogadták, hogy csak átlőtt testeiken keresztül juthat az esküszegő zsoldosok emléksobrához az ünneplő sereg? . . .

Hol vannak a magyar kormány tagjai, hol van Széll Kálmán, kinek miniszterelnökségi szédelgése alatt kellett megtörténnie a magyar becsület sárba-tiprásának, kit nagyobb bűn terhel az ünnep bármelyik rendezőjénél? . . .

Ötven év után ennyire jutottunk.

Felszentelik újra a magyar függetlenség sarkkövét s szinte odakiáltják a nemzetnek: bolond magyar ne hidd, hogy a te ünneped egy szabad nép kegyeletes visszaemlékezése szabadságért vívott küzdelmére; a győzelem a miénk volt s mi a győzelem hasznáról nem akarunk lemondani . . .

. . . És a magyar nemzet engedte, hogy ellenségei is megüljék a világosi nap emlékét. Ötven év után, a világosi gyásznapi évfordulóján ismét sárban van a magyar becsület, ismét sárba taposták szolgáló lelkü osztrák katonák, kik megfutnak minden csatában, de rettenthetlenek, mikor egy lebilincselte nemzetet kell arculverniök! . . .

Hiába itt minden szó. A magyar önérzetet megölte az 1867 óta tartó leplezett szolgaság, a nemzet vezetői a nép képviselői pedig vagy korrumpáltak vagy hideg szívű, közönyös emberek.

Az osztrák szoldateszka tegnap megünnepelte az ötven év előtti győzelmet s ünnepével dokumentálta azt is, hogy itt ő az ur! . . .

. . . A magyar nemzetnek pedig nincs ünnepelni valója. A világosi napot ma ünnepelték meg a Hentzi-szobor mellett s az ünnep a feltámadt kamarilla győzedelme volt.

. . . A magyar ember pedig kulcsolja össze két kezét s adjon hálát az Istennek, hogy őseinek véréből áztatott hazájában neki is szabad élnie! . . .

A. E.

BELFÖLD.

A király és az osztrák helyzet. A király — mint már említettük, vadászati kirándulásáról visszaérkezett Ischlbe. A közelebbi napokban Ischlbe fognak utazni: Goluchovszki gróf külügyminiszter gróf Welsperheimb osztályfőnökre, továbbá Széll Kálmán magyar miniszterelnök és Thun gróf osztrák miniszterelnök, kik a királynak előterjesztéseket fognak tenni.

Erről az utazásról, a mit most Bécsből jelentenek, már korábban megemlékeztünk, ismertette a királynál való előterjesztések céljait, a mik az osztrák politikai helyzet szanálására vonatkoznak. Magyar részről különösen azért szükséges a kormányelnöknek a királynál való megjelenése, hogy megismertesse azokat a terveket, a miket arra az eshetőségre szánt, ha a delegacionális tagok elválasztását az osztrák Reichsratban obstrukcióval meg-husitják s így a delegacionális intézményt

Hát még mindig!

Irtta: **Pósa Lajos.**

Hát még mindig az a gyűlölt
Gotterhalte járja!
Fujja, fujja, Ferencz József
Katonabandája.
Könnyet hullat a glédában
Minden magyar regimentje —
S egy dal sir a puskacsón át:
Kossuth Lajos azt izente . . .

Isten! Isten! Elfogyott már,
Nincsen több villámod?
Hentzi előtt a honvédet
Térdelni nem látod?
Az a czudar lesz az ifjak
Oltárképe, dicső szentje!
Mért nem dörgöd le egedből:
Kossuth Lajos azt izente . . .

Hát még most se békült ki a
Császár a királylyal?
Látjátok, hogy veri, vágja
Pattogó korbáccsal!
Magyar király, a korbácsot
Mért nem kapod a kezedbe?
Verd el vele a császáron:
Kossuth Lajos azt izente . . .

Vagy azt várod, hogy a nemzet
A talpára álljon?
Alszik, Uram, mint a bunda,
Jó puhára vetett ágyon.
Nem is alszik, hanem hortyog,
Nagy süket éj ül felette —
Temetőkből hallik már csak:
Kossuth Lajos azt izente . . .

Spitzer.

— A Debreczen tárczája. —

Irtta: **Faragó Jenő.**

Spitzer husz év óta a börze előtt áll. Veres sapkája fakó lett ez idő alatt, fekete szakálát ellepte a dér, a háta meggörnyedt s a szeme csak okulárén át ösmeri meg a börziánereket. Azok valamenyen ismerik és ha valamelyik napon nem az ő mosolygása fogadná a kapuban, talán át se lépnék többé a küszöbét a szentelt csarnoknak, melyben adnak és vesznek.

Spitzer husz év óta ebből a mosolygásból él. Mosolyog arra, a ki nyer és mosolyog arra, akit gummi-kerekes magánfogat szállít a börze elé. Mosolyog a hordár ipar előmozdítóira s mosolyog azokra is, kik maguk végzik ügyes bajos dolgukat. Mosolyog az öregekre, mosolyog a fiatalokra, mosolyog a becsületben megkopaszodott családapákra és mosolyog azokra, akik a nőtlenség himes mezejét járják még.

Spitzer husz év óta egy különös tapasztalatra jutott. Arra, hogy az ő mosolygása mindenkinek jól esik. Aki nyer, hallgatag

megbénítván, a közös ügyek oly módon való elintézését, mint az eddig történt, lehetetlenné teszik.

Abban az esetben is, ha Ausztriában alkotmányrevízióval akarnak változtatni a helyzeten, akár pedig, ha Magyarország önálló rendelkezéssel akarja a közös kiadások rája eső részét megzavarni, a magyar kormány előterjesztése nem mellőzhető.

A dalmáciai helytartó lemondása.

Felemlítettük, hogy David taborszernagy, Dalmácia helytartója, legközelebb lemond. Most Bécsből hivatalosan megczafolják ezt a hirt, a mi azonban nem jelenti azt, hogy a hír alaposága legközelebb meg ne valósuljék.

Szentosított törvénycikkek. A hivatalos lap mai száma közli az igazságügyi palotáról és költségeinek fedezéséről szóló 1894. évi XIII. törvénycikkek módosításáról szóló 1899. évi XXVI., a nagy-tapolcsánybóssány-rencseni helyi érdekű vasút engedélyezéséről szóló 1899. évi XXVII., a honvédmeház kibővítéséből felmerülő költségek engedélyezéséről szóló 1899. évi XXVIII. és a budapesti m. kir. csendőrség egy részének elhelyezése céljából létesítendő laktanya és lovarda építési költségeinek fedezéséről szóló 1899. évi XXIX. törvénycikket a királyi szentesítéssel ellátva.

A szász miniszter rendelete. A drezdai Tageblatt, a mely félhivatalos jellegű, azzal a hírrel szemben, hogy a szász b. ügyminiszter alantás hatóságait utasította, hogy a magyarországi német nevű községekkel való érintkezésében továbbra is a német neveket használja, a kormány megbízásából kijelenti, hogy ez teljesen alaptalan és a valóságnak meg nem felel. Bécsi tudósítónk pedig kitűnő forrásból jelenti, hogy az a kihallgatás, a melyben Honfőlg. német birodalmi kancellár a napokban királyunk részéről az udvari fogaton részesült, jobbara e hír körül forgott.

Mi lesz a kvótával?

Sok mindenről esik most szó, speciálisan tengeri kinyókról, a kvótáról azonban szinte megfélekedezik az ország, pedig egyszer mégis csak dűlőre kell jutnunk ezzel a kérdéssel is.

Az osztrákok nagy fölfordulásukban, is

gratulációt lát benne; aki veszt: hallgatag vigasztalást. Aki gyalog jár, ezt magyarázza belőle: »Lesz nekünk még üveges hintónk!« Akinek már van üveges hintaja azt hiszi, hogy az ő szerencséjének örül. Így azután mindenki jó szívvvel viseltetik iránta és mindenki adozik neki. Ki többet, ki kevesebbet; aszerint amint a kurzusai esnek, vagy emelkednek.

Spitzer husz év óta senkinek se köszönte meg a borraivalót. Természetesen találja, hogy a mosolygását honorálják és még természetesebbnek azt, hogy az ugynevezett diszkret ügyek elintézésével őt bízzák meg. Már pedig melyik börzeanernek nincs ugynevezett diszkret ügye, különösen mostanság, a számaözüvegység idejében. Tulajdonképen tehát ebből él Spitzer. A »Postillon d'amour« szerepét játsza, bár nem riad vissza a Mártha asszony szerepétől sem. (Mártha asszony tudvaleg a Faust Henrik doktor ur Spitzerje volt.

Mindebből világos, hogy Spitzer husz év óta csinos vagyonát gyűjthetett össze. Hiszen nem iszákos, ajándék-szivart szi s nincsenek költséges passziói. Mégis kopott zubbonyban, fakó sapkával és a harmadik kopitulációt is kiszolgált cipőben áll a börze előtt. Husz év óta senki sem látott rajta új ruhát.

Pedig van Spitzernek szép szalonkabátja, csikos nadrágja, prémes bundája és fényes czilindere is. Ezeket lakat alatt tartja az élete párja, aki selyemben és bársonyban jár,

még mindig azt hiszik, hogy amint az ökrő az igavonásra predesztinálja természetét, úgy a magyar minisztereknek is csak egy kötelességük lehet: Ausztria szolgálása, a háromszáz év óta éhező Molochnak jótartása magyar vérrel, verítékekkel, vagyonnal.

Magyarország türt és adozott. Türt, hogy a paritás neve alá foglalt közös ügyek Ausztria érdekei szerint intéztessenek; adozott, mikor a külfölddel kötött szerződéseket s a Magyarország és Ausztria között csinált egyezményekben mindig az osztrák ipar, az osztrák termelés, az osztrák kereskedelem érdekeit helyezte fölébe a saját gazdasági érdekeinek s cserebe e nagy áldozatokért nem kapott egyebet gyanusításoknál. Oly annyira, hogy kihívó volt az osztrák politikai vezérel velünk szemben, hogy a kiegyezés biztosította törvényes befolyásunkat, a hadseregnél, a külpolitikában, a vám szerződéseket máig sem tudtuk erényesíteni, mert az osztrákok minden Magyarországot illető jogot csak áldozatok árán engedtek át számunkra, a mint világos példával állítja ezt elénk a kvótaemelések erőltetése osztrák részről.

A kvóta-alkudozások négy évig huzódtak eddig eredménytelenül. Nemcsak az osztrák alkotmányosság ingadozásában, de főleg az osztrák követelések magasságában rejlik a megegyezés akadálya. A Szell-kabinetnek is ez irányban gyűlik meg a baja, mert az alkotmányosság érvényesülése Ausztriában akárhogy vesszük is, mellék kérdés Magyarországon.

A mi alkotmányunk sokkal erősebb, hogysen ma már volna értéke ahhoz a föltételhez való ragaszkodásnak, hogy caakis az alkotmányos Ausztriával alkuszunk. Mit bánjuk mi Ausztriát és annak papiros alkotmányát, amelyet amugy is helyettesít a 14 paragrafus. Nekünk az nem ad erőt, mioket az nem kötelez.

Mi a dinasztának, a koronának tartozunk hűséggel és védelemmel és nem az egy- más közt hajba kapott osztrák nemzetiségi

az Erzsébettéren ozsonazik, s francia bonnet tart a gyerekek mellé.

A gyerekek: egy göndör-haju kis lány és egy még sokkal göndörebb ifju, csak teljes diszben látják a papát. Mert Spitzer csak késő este tért haza. Akkorra a familia már hazajött. a színházból, vagy koncertből is, az ötfogásos vacsora is veget ért s a gyermekét le is fektették már a csipkefügönyös nyoszolyákba.

Az asszony azonban besurran a kis udvari szobába, ahol Spitzer éppen a nickelhatosokat és az ezüstkoronákat számlálgatja össze. Az asszony odatelepszik melléje és meg zólitja:

— Spitzer nekem szükségem volna pénzre!

— Megint? Hiszen mind elhordtad immar.

— Spitzer, ne okoskodj! Aat akarod talán, hogy kigunyoljanak a házbeliék? A Löwyné pavaként ragyog s én a tavalyi ruhámat hordom még. A Berginé szoarét rendez, én pedig még zsurt se adhatok! . . .

— Bánom is én.

— Banod is te!

A gyerekek rongyosan járjanak? — A Manóka elnyütte a bársony ruhácskáját, a Rezsinkének nincs sárga cipője.

Spitzer összesöpri a nickelhatosokat s az ezüst koronákat és mind odatolja az asszonynak.

— Itt van. Minden legyen a gyereké. A Manókanak vehetsz új ruhát, a Rezsinkének sárga cipőt.

frakcióknak. Fajják fel ezek egymást csak a korona nimbuza maradjon ériotelen.

Mi lesz a kvótával?

Az osztrák 14. §. alapján a kvótát is rendezhetjük. Ha két állam képvisellete egyezésre nem juthat, dönt az uralkodó. Ezen-tul tehát legokosabb lesz, ha a magyar kormány terherviselési képességünkre és az erre alapított hozzájárulási arányra vonatkozó előterjesztéseit a kormány döntésére bizzuk s ha már engedményeket kell bármely félnek tenni, tegye azokat a koronának. Meg vagyunk ugyanis győződve, hogy a korona nem emelne teljesíthetetlen feltételeket s a magyar részről adott fölvilágosítások után sokkal hamarabb sikerülne a helyes arány megalapítása, mint ma mikor az osztrákok a legmagasabbra csigázott követelésekkel kezdtek, hogy engedniök is kell még mindig nagy legyen az ő javukra és eredménye.

A Szell-kormány sokkal könnyebben beszélhet mint elődei. Mi nem félünk az önálló vámterülettel s ha az osztrákok látják, hogy ipari termelésünknek egyetlen piacát veszélyeztetik, akkor majd kijózanodnak, s esetlek lehet velük okosan beszélni. A mi gazdasági termelésünk ugys csak jobb minőségével és a piacon való gyorsabb megjelenésével versenyezhet Ausztriával és Dél-Orszaggal, gabonaárunkat nem az osztrák, hanem a nemzetközi forgalom szabályai alakítják s így könnyen szemébe nézhetünk az osztrák követelőzéseinek.

Kvótaemelés nem kell!

Ez a jelszó éppen olyan jogosult, mint az osztrákoké akik a mi kvóánkat fel akarják emelni. Ha az ellentéteket e héten sem egyenlíthetjük ki, tessék likvidálni a kiegyezéssel. Magyarországnak meg van alkotmányban az u, melyen ez esetben haladnia kell Aggodalomra okunk nincs.

Elég oktanok voltunk, hogy eddig annyit türtünk.

— Jó éjszakát, Spitzer! De ez nem elég, hát holnapra ne feledd a pénzt!

Az asszony visszamegy kényelmes, diszes lakosztályába, Spitzer pedig boldogan alszik el az egyszerű, de becsületes szalmazsákon; hiszen a Manókanak lesz új ruhája, a Rezsinkének pedig sárga cipője.

Hajnaltól aztán megint elsiet hazulról. Oda áll a börze kapujába és mosolyog tovább, amig újra összegyűl egy halom nickel hatos és ezüst korona.

Igy megy ez nap-nap után. Csak a vasárnap kivétel. Olyankor is hajnalban kél Spitzer, de nem muszájból, hanem azért, hogy minél előbb magára öltesse a szalonkabátot s a csikos nadrágot és minél előbb megölelhesse a Manókat, meg a Rezsinkét.

Az asszony ugy bánik vele ilyenkor, mintha losszu utról tért volna haza. Becézetgeti, eteti, itatja, finom szivart tesz elébe és olykor olykor csókot cuppant deres fejére.

Spitzer pedig nem nyul se ételhez, se italhoz, észre se veszi a felesége gyöngédségét és nem gyujt rá a finom szivarra. Csak a gyerekeket nézi; a Manókat és a Rezsinkét, a kik hétről-hétre erősebbek és okosabbak. A fiu már franciául parliroz, a leány Chopint játsza és mindkettő nagyon szereti a papát. A papát, aki mindig uton van és mégis gondoskodik róluk, aki vasárnaponként még külön ajándékot is hoz a számukra.

— Csak az a kár — jegyzi meg Rezsinke — hogy mindig olyan komoly vagy, papa. Még sohase láttalak mosolyogni.

KÜLFÖLD.

Miniszterválság Szerbiában. A már napok előtt jelzett szerb miniszterválság most tényleg kitört. A királynak tervezett nisi útja a kabinetben történt lemondások folytán elmaradt. A belügyi, kereskedelmi és közmunka miniszterek beadták lemondásukat. Ezeket a király el is fogadta. Lemondott a hadügyminiszter is, de ezét nem vették tudomásul. Szrenkovic tábornok, kinek följajlották a belügyi tárczat, nem fogadta el ezt a megbízatást. Most Mihajlovics ezredest, a szerb bécsi követet hívták le táviratilag a belügyminiszterium vezetésére. Közügyminiszter ismét Stojanovic Demeter lesz, ki ezt a tárcát már egy ízben betöltötte. A kereskedelmi tárcát följajlották Tuzakovicnak, a kereskedelmi bank igazgatójának, de ezt az intézete nem akarja elbocsátani. A válság végleges megoldása a mai nap folyamán várható. A válsággal együtt az a terv is fölmerül, hogy a központi állami igazgatást átteszik Belgrádból Nisbe.

A németek és franciák Ázsiában. Az orosz távirati ügynökség jelenti: A Turke sztanszkija Vjedonoszti, a turkesztáni fő kormányzó hivatalos lapja a német-francia közlekedés lehetőségéről ezt írja: Annak a lehetősége, hogy a németek és franciák Ázsiában közeljenek egymáshoz, éppenséggel nem ölt el bennünket aggodalommal. Opcionizmusunk általában Oroszországnak az ázsiai szárazföldön elfoglalt hatalmas pozícióján alapszik, ugyisintén középkorosi birtokaink helyzetének nagy földrajzi és stratégiai előnyeinek, amelyek lehetővé teszik, hogy Oroszországnak döntő szava legyen. Egyelőre azonban hajlandók volnának a nyugat-ázsiai érdekek ilyen csoportosulását bizonyos határok között szívesen látni, mint mentő bástyát Angliának és önző politikusaiknak mindent elárasztó érdekei ellenében. Ilyen politikai kombináció Oroszország közreműködésével — persze más rendezéssel — 1899-ben a Csendes Óceán partjain már megállta a gyakorlati próbát.

A rennesi tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Rennes, aug. 11.

Még a mai napon is zárt volt a tárgyalás, de már holnap az ülés nyilvános lesz. A titkos dossier ama 220 aktadarabja közzül, a melyeket a külügyminiszterium bocsátott rendelkezésre, Paleologue a segítséggel melléje adott nagykövetségi attasé tegnap mintegy százhusz darabot olvasott fel s így már csak a többi 100 okmányok a fölolvásása maradt hátra. Mint tegnap, úgy ma is a hadbíróasztalán fekünt az a lexikon, a melyet Chamoin tábornok adjutánsa vitt magával a tárgyaló terembe.

Itt teljes csend uralkodik. Holnap a nyilvános tárgyalás 7 órakor veszi kezdetét.

A titkos tárgyalás.

Érdekes rendeletek szivárogtak ki a négy nap óta folyó titkos tárgyalásból.

Dreyfus kivételével az összes funkcionáriusok a zöld asztal körül ültek. Chamoin tábornok az elnökkel ült szemben. Előtte feködött a titkos iratsomó és hangosan olvasott fel minden egyes okmányt. A felolvasás után az iratok jelentőségét magyarázta és vitatta. A bírák és a felek kérdéseket intéztek és fölvilágosításokkal szolgáltak.

A német nyelvű iratok különösen sok időt foglaltak el, mivel a legtöbb funkcionárius Göthe nyelvét nem igen érti, és így a fordításra volt szükség, a mi szótár segítségével történt.

Azt mondják, hogy Dreyfus kitűnően bírja a német nyelvet és az összes irományok feletti tárgyalás alkalmával sokszor segítségére volt a törvényszéknek és fordításai teljesen korrekteknek bizonyultak.

Sokkal hamarabb, mint vélték, befejezték a titkos okiratok vizsgálatát.

Paleologue tegnapi fejtegetései háromne-

gyed 10 órától 12 óráig tartottak, míg ma csak egy és háromnegyed órát vettek igénybe.

Dreyfust fel 7 órakor vitték a gimnáziumba és 7-kor kezdődött a tárgyalás, amely 9 órakor befejeződött, minthogy Paleologue kész volt előadására. — A tárgyalás befejeztével Dreyfust még 9 órakor d. e. visszazárlították a katonai fogházba.

A mint a nyilvános tárgyalást újra megkezdik, Jouaust ezredes a titkos iratok tárgyában kihallgatandó tanuknak kötelességévé fogja tenni, hogy szorosán alkalmazkodjanak ama személyeknek megállapított megjelöléséhez, a kiknek teljes névvel való fölemlítése igen súlyos reklamációkra szolgálhatna okul. A megállapított jelzések jegyzéke nem nagyon hosszú, mert a titkos iratsomónak 363 darabjában jobbra ugyanazon nevek ismétlődnek. Az elnök minden tanut, aki a megállapodás ellenére valamely valódi nevet említ, azonnal elfogathatja; erre pedig még azok a tisztek sem éreznek magukban valami nagy kedvet, a kik Gallifet-nek ezt írták:

»Nemcsak megmondok mindent, hanem tulteszem magamat minden diplomáciai konzekvencián is.«

A nyilvános tárgyalás mai első tanuja a berlini francia követség katonai attaséja lesz, azután kihallgatják Casimir-Perier volt elnököt és utána Mercier volt hadügyminisztert. Általánosan a mai napnak nagy, sőt döntő jelentőséget tulajdonítanak.

Jouaust ezredes elnök, a mi most már kétségtelen, nem fogadta Mercier tábornok látogatását és ajtaja zárva marad minden látogató előtt.

A Times ma a lap élén nagy feltűnést keltő közléseket hoz a Dreyfus-ügy felől. A lap teljes határozottsággal állítja, hogy Walsin-Esterházy a borderóban felsorolt jelentéktelen információkon kívül még több mint százhatvan nagyértékű okmányt, köztük több olyant, a mely részletes és kimerítő adatokat ismerteti a francia általános mozgósítás tervét, szolgáltatott át Schwarzkoppen ezredesnek s Walsin-Esterházy ez okmányok kiszolgáltatásánál mint Henry ezredes ügynöke és megbízottja szerepelt és vele az árulás díján megosztott. A hír forrásáról nem tesz említést a Times, de úgy vélik, hogy eredete nem annyira Esterházy, mint inkább Schwarzkoppen közelében keresendő.

Henry ezredes tudvalevőleg 1894-ben azt vallotta a hadbíróasztal előtt, hogy a vezérkarban igen megbízható, becsületes embertől tudják, hogy áruló letezik. Demangenak arra a kérdésére, hogy ki az az ember, Henry ezt felelte, hogy a mennyiben egy tiszt ilyen titkot hordoz az agyában, Képpijének nem kell erről tudnia.

Most a Matin Esterházynek több új niallatkozatot közli annak bizonyítására, hogy az a »tisztelet« denuncziáns senki más nem volt, mint maga Esterházy, ki, hogy őt magát tetten ne érjék, Sandherrbe ezredesbe szuggerálta, hogy Dreyfus áruló.

Mercier teleplezéseire vonatkozólag a lapok az írják, hogy a tábornok azt fogja a haditörvényszék előtt vallani, hogy a kémirodából egy alkalommal Vincentet és három más segedet a német követségre küldött, hogy a német katonai attasé titkos vasszekrényét átvizsgálják. A kiküldöttek minden figyelemreméltó iratot lemásoltak és lefényképeztek és innen tudták meg a német kémkedési rendszert. Másrészt pedig Münster Mária grófkisasszony komornája a grófkisasszony mindenemű leveleit mindig felbontotta s a hirszolgáltatási irodával közölte. Ezen levelek között volt egy, a melyet a grófkisasszony egy francia barátjához intézett és melyben Dreyfust egyenesen a német követség kémjének mondja. Midőn Münster gróf ezt megtudta, Casimir-Perier akkori elnökhez fordult s ezt kérvényezte, hogy Dreyfus etleni eljárásában ezen fölfedezéseit titkolja el. A kémkedő komornáját azonban a német nagykövet nem kergethete el, mert a család bizonyos titkaióba be volt avatva. Casimir-Perier megígérte a titokbontást és azt is megígérte, hogy Dreyfusnak három év múlva meg fog kegyelmezni. La Münster gról szintén hallgat.

Ezért, mondotta volna Dreyfus, hogy három év múlva ártatlannak fogják őt találni.

A Petit Journal redkivüli kiadásban közli Delaroque nyugalmazott tábornok fölvívását a rennesi bírákhoz, tisztekhez és tanukhoz. A tábornok Beaurepaire emfaticus modorában arra kéri őtet, hogy bátran mondják meg a tiszta igazságot. A tanukat figyelmezteti az eskü komolyságára, melyet ha megszegnek, egész életükre megbecsületlenítik magukat.

Itt az általános nézet uralkodik, hogy a fölvívás nem egység mint Mervier magartatásának a sorok között való kritizálása. Mercier ugyanis a semmitőségek előtt megesküdött, hogy mindent elmond, a mit tud és most mégis kitűnt, hogy sok mindent elhallgatott.

Táviratok.

Szerb dolgok.

Belgrád, aug. 12. Hir szerint a szkupstinát haladéktalanul rendez ülésszakra hívják össze.

Lozanic és Antonovic miniszterek helyett, a kik lemondtak állásukról, belügyminiszterré Bencics, a jegybankhoz kirendelt kormánybiztos neveztetett ki, a kereskedelmi miniszterium vezetésével pedig Petrovics Vukasin pénzügyminisztert bízták meg. Jól értesült körökben ezt a miniszterváltást kizárólag a két lemondott miniszter betegségére vezetik vissza s azért nem tulajdonítanak neki jelentőséget.

A spanyol hadvezérek pöre.

Madrid, aug. 11. A hivatalos lap közli a legfőbb haditörvényszék ítéletét Santiago de Kuba kapitulációja ügyében. Az ítélet az összes tabornokokat és parancsnokló tiszteket fölmenti, de egyidejűleg vizsgálatot rendel el annak a kiderítésére, kit terhel a felelősség azért, hogy Santiago de Kubában nem volt elegendő hadi szer, a mi kapitulációnak az oka volt.

Kínai diplomaták Bécsben és Rómában.

Pétervár, aug. 12. Az orosz távirati ügynökségnek azt jelentik Khabarovból, hogy a kínai kormány Bécsben és Rómában önálló diplomáciai képviselőt akar szervezni.

Külföldön kitüntetett magyar kiállító.

Brüsszel, aug. 12. A Luitpold bajor régensherceg vednöksége alatt most rendezett a Bajor általános sportkiállítás-on, a melyen több mint 3000 kiállító vett részt, most tüntették ki csekély számban a kiállítókat. Magyarországból, csak Lenkei Zsigmond, a Magyar hírlapkiadók szövetségének jegyzője, állítatott ki, érté es kéziratgyűjteményeért nagy bronzéremmel tüntette ki a müncheni kiállítás.

Felvonulás a Budavári honvéd szoborhoz.

Budapest, aug. 12. A Hentzi ünnep ellen a budavári honvéd szobornál szombaton d. e. kilencz órakor tartandó ünnepélyt a rendező bizottság ma d. e. bejelentette a főkapitánysághoz. P e k á r y József főkapitányi helyettes a bejelentést tudomásul vette.

Életunt magán hivatalnok.

Budapest, aug. 12. B o s k o v i t z József 55 éves magánhivatalnok, ma délután az esküter közelében a Dunába ugrott. A közeli hajósok kifogták és bevitték a Dunaparti kapitányságra, a hol vizes ruháit megszáritották. Mikor elakarták bocsátani, hirtelen rosszul lett és összeesett. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Tettéknek okát nem akarta megmondani.

Főuri válóper.

Budapest, aug. 11. Körülbelül másfél hónapja adtunk hírt róla, hogy abban a szenzációs válóperben, melyet Gyulai Samu gróf indított neje Vécsey Alisz bárónő ellen, a trencsényi királyi törvényszék a házasságot

végleg elválasztotta egymástól, sőt a bárónt férje nevének viselésétől is eltiltotta s elutasította a férje ellen tartásdíj iránt támasztott igényével. Ismeretes Vécsey báróné az a nagy feltűnést keltett plasztikum szerezése, mikor nagy falragaszokon hirdették minden hirdető oszlopon, hogy gróf Gyulai Sámuelné plasztikai pózokban fogja bemutatni teste szépségét a régi műcsarnokban. A grófi család közbenjárására azonban a rendőrség ezeket az előadásokat betiltotta, ez a fellépés azonban a gróf jogtanácsosának, Gyurkovich Gyula drnak új anyagot szolgáltatott a válóperhez. Az első bíróság az elválasztás egyik indokul ezt a körülményt el is fogadta, azonban ezen ítélet ellen Vécsey báróné képviselőben Eötvös Károly felelősséggel élt. Ezen felelősséggel folytan kerültek fel az iratok a pozsonyi kir. ítélőtáblához, a melynek egyik Tanácsa ezt az ügyet néhány nappal ezelőtt referálta s az elsőbíróság ítéletét indokolásával együtt helybenhagyta.

A Dreyfus-pör.

Rennes, aug. 11. A haditörvényszék ma titkos ülésén Paéologue beírta előterjesztéseit a külügyminisztérium titkos iratesomójáról. A bíróság tagjai nagy figyelemmel hallgatták magyarázatait s mint Demange és Labori,ők is sokat jegyeztek. A védők ismételt megjegyzéseket tettek az egyes ügyiratokra. A bíróság tagjai abban állapodtak meg, hogy ha a tanúkihallgatás során a bíróság szükségét látná annak, hogy egyik vagy másik titkos ügyiratot visszatérjen, azt újra a bíróság elé terjesztik, még pedig titkos tárgyaláson, ugyan olyan módon, mint eddig. A tárgyalás nyilvánosságát ebben az esetben azonnal felfüggesztik.

A tanúkihallgatás holnap reggel fél 7 órakor kezdődik Delaroche-Vernet, Csimir-Perier és Mercier kihallgatásával.

H I R E K.

* **Henczi ünnepe.** Jól vésse eszébe minden magyar ember, hogy 1899 aug. 12-én ötvenedik évfordulóján a világszerte fegyvertelennek, ismét arczuította a magyar nemzetet a hirhedt k a m a r i l l a! Ma délelőtt a budapesti kadétkiskolában ünnepélyesen avatták fel a bresciai hiéna méltó társának, az esküszegő Henczinek szobrát. Nem mozdult meg a kozmopolita főváros, nem csavarta ki a disztüzet adó bakák kezéből — a f e g y v e r t, d e m i e l ő t t ü n k Világos a mai nap eseménye. Es erre a napra emlékezni fog majd századok múlva is a nemzet, mikor már rég elfelejtette azt a jogalapot, mely összefűzött beonunket a Habsburgok örökös tartományaival! . . .

* **A városi szeszereskedés.** A városi tanács ma délelőtt Komlósy Arthur főjegyző polgármester helyettes elnökletével rendkivüli ülést tartott, melyen a városi szeszereskedés és a frgyasztási adókezelés ügyét tárgyalták.

* **Hivatal-átvétel.** Körner Adolf tanácsnok szabadságáról hazaérkezvén, megkezdte hivatalos működését.

* **A miniszter rendelete a szarvasmarhazárlat feloldásáról.** A földmívelésügyi miniszter tegnap a következő leiratot intézte Debreczen város hatóságához: Gracsányi Gyula pozsonyi m. kir. államegészségügyi felügyelő f. évi augusztus hó 7-én 870 sz. a. kelt felterjesztéséből meggyőződtem arról, hogy a helyszínen megtartott beátó és szigorú vizsgálat valamint az eszközölt próba vágások eredménye beigazolta, hogy a debreczeni szarvasmarha állományban a ragadós tüdőlobnak egyetlen esete sem volt megállapítható. Ez okból megengedem, hogy a f. év július hó 23-án 59621. szám alatt kelt rende-

letemmel ragadós tüdőlob gyanúja miatt elrendelt intézkedések hatályon kívül helyezesnek, s hogy a csapó utcai város rész csordájában legelt és „R” betűvel lebélyezett 411 drb. tehén, 165 drb. borjú és 6 drb. bikából álló marha állományok egylőre megfigyelő zárlat és marhalevel kiadási tilalom alatt való tartása mellett a város többi szarvasmarha állománya a zárlat alól feloldassék s az állatforgalom felszabadításával a város folyó évi augusztus hó 14-iki országos állatvásárja is megtartassék. A vásáron szükséges állategészség rendőri ellenőrzéssel valamint a csapó-utcai marha állománynak havonként kétszer történendő szigorú megvizsgálásával, illetőleg a tett intézkedések végrehajtásának ellenőrzésével Gracsányi Gyula állategészségügyi felügy. és Rziha Arthur állami fő állatorvost valamint Seidl Emi állatorvost bizom meg Ezekről a tanácsot tudomásul vétel és a megfelelő intézkedések megtétele végett értesítem. Együttal felhívom, hogy a felvélti könyvet hozzám terjessze fel. Budapest, 1899. aug. hó 8, A miniszter helyett: Kis államtitkár.

* **A miniszter köszönete.** Wlassics Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszter az ev. ref. jogakadémia dékái hivatalhoz intézett leiratában köszönetét fejezte ki a jog-és államtudományi vizsgálatok azon kültagjainak, kik ilyen minőségben a múlt iskolai évben szerepeltek s működésüket a jövő iskolai évre is följánlották. A miniszter köszönetét dr. Ozory István jogkari dékán tudatja az érdekeltekkel, kik városunk ügyvédi és bíró karának, más nagyobb hivatalának mindannyian első emberei.

* **A sertészárlat megszüntetése.** Debreczen város gazda közönsége bizonyára szives örömmel veszi tudomásul, hogy a sertészárlatmegszüntetése érdekében ma értelmes lépés történt. Faragó Miklós kerületi állami állatorvos ugyanis tegnap délután jelentést terjesztett a városi tanács elé, amelyben azt hangsúlyozza, hogy a sertésbetegség a város egész területén jelenleg csak egy gazdaságba, a Fried Leo óhat bérletén konstalható s ez előreláthatólag rövidesen lefoly Ezen kedvező állapotra való tekintettel véleménye szerint igen rövid idő választ el attól hogy a gazda közönséget oly érzékeny kárral sújtó állati betegség megszüntek lesz nyilvánítható s a zárlat feloldása után a sertésvásárok megtarthatók lesznek. — Az új sertésvásártér rendezetlenek tartja, ahol a vásárra hajlandó állatok egészségügyi állapota, sem a tulajdonjog a jejen körülményeknél fogva kétfőn nem ellenőrizhető. — Oda beteg állat könnyen becsempészhető és a betegségnek a város területén ismét való elterjedésére nyílik tág tér. Eért is az állami állatorvos arra kéri a tanácsot, miszerint a közbérlőhid előtt kijelölt új sertésvásártér körükerítettése és berendezése iránt sürgősen intézkedjék, hogy a sertésvesznek a közel jövőben kilátásba helyezett megszünte után, a vásároknak már azon kijelölt területen leendő megtarthatása tekintetében, a térnek rendezetlen állapota ne képezzen akadályt.

* **A Hatvan utcai lakosok panasza.** Napnap után érkezik hozzánk a panasz a Hatvan-utcai lakosoktól, hogy az ottani kut már egy hét óta rossz, és daczára annak, hogy az ottani lakosoknak ugyszólván élet-szükséglet, még mostanáig sem intézkedtek javítása felől. — Felhívjuk rá a tanács figyelmét.

* **A kutyastátárium elrendelése** ótv meglepetéssel tapasztaljuk, hogy kivált az esti

órákban több kutya látható az utcákon, mint valaha. Ennek oka az, mert a peczerek csak a reggeli órákban működnek. Hétfőtől kezdve azonban már, esti 6 órákor is sinterjárás lesz. Elő kell tehát mégis venni a szájkosarat.

* **A városi adóügyosztály hivatalos órái.** Mikor ezelőtt három évvel a Hungaria bérházba költöztek a hivatalok, reggeli 8 órától d. u. 2 óráig tartották hivatalos órákat úgy az adó-, mint a katonai- és illetőségi ügyosztályok, mert a gáz nem volt bevezetve s így a világítási költséget megtakarította a város. Ez év tavaszán, a hogy a városházába visszaköltöztek a hivatalok, az Olah Károly tanácsnok ügyosztályában, a katonai- és illetőségekben újra a rendőri hivatalos órákat állította vissza, míg az adóügyosztálynál hogy hogyanem, megmaradt a Hungaria-korbelt boldog állapot. Legközelebb több eset merült fel, hogy a közigazgatási bizottságnak — mely d. u. 3 órákor tartja üléseit — adóügyi dolgokban felvilágosításra lett volna szüksége, sőt az is megtörtént, hogy a közigazgatás egyéb ágazatainál sürgős elintézését igénylő eljárás lett volna szükséges adóügyekben, de ez teljesen ki van zárva, mert a délutáni órákban az adóügyosztály hivatali helyiségekben egy lelkét sem lehet találni, mert nincsen hivatal. Ezen városi adminisztráció helyességével homlokegyenest ellenkező állapot megszüntetése iránt Komlósy Arthur főjegyző, polgármester-helyettes ma előterjesztést adott be a tanácshoz, kérve a hivatalos óráknak ezen ügyosztálynál is d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6 óráig ismét elrendelését. A városi tanács a jövő héten fog ez ügyben határozni s bizton lehet várni, hogy egy a jó közigazgatás — mint az adófizető polgárság érdekében az előbbeni állapot fog ismét elrendeltetni s az adóügyosztályal épen úgy, mint ezelőtt, nemcsak délelőtt, hanem délután is végezheti dolgát az ügyes-bajos ember.

* **Istentisztelet.** Az ág. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor Schindler Márton s. lelkész tart istentiszteletet.

* **A szőlősgazdák figyelmébe.** Kedvezmény a szőlősgazdák részére az 1892. évi XV. t. cz. 3 §-a értelmében: Nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szeszest italok kímérésével vagy kismértékben való elárulásával nem foglalkoznak, (1888-ik XXX. t. cz. 2 §-a) abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját terméü boraiktól a házi szükségletre szant bormennyiség után italadó fejében, ezen túl is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adóbnk megfelelő részét fizetik és pedig I-ső osztályu községekben hectoliterenkint bor után 3 frt 35 krt., bormust és szőlőcsefrefe után 2 frt 52 krt. A hivatolt törvény 26. szakasza szerint a házi fogyasztás bejelentésére következők rendelkeznek, u. m.: Azok a szőlősgazdák, kik az előbbi szakaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéséig, — ebbeli igényüket a község i Eőjáráságnál bejelenteni vagyis tehát a szőlősgazdák említett jogigényeinek bejelentésére Szeptember 15-ike, és ha a szüret előbb kezdődnek, a szüret megkezdése tüzetett ki határidőül. E szerint a bejelentések, ha a szüret-szeptember 15-ike után kezdődnek is, legkésőbbben szeptember 15-ig okvetlenül megteendők. [1895 évi 13,450. sz. p. ü. min. hat.] Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről a bejelentések az I-ső, II-ik és III-ik. kerületi rendőr kapitányságnál; a szőlőskertekben és a mezőségekben kint lakók részéről pedig a IV-k kerületi mezőrendőrkapitányságnál történik leendő bortermeiknek bejelentése. E bejelentésbe foglalandó egyszersmind a bejelentő lakhelye, házszáma a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házi fogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hectoliterekben. Há a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermeit házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, hogyha termése öt hectolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót vagy a szőlőcsefrefé, illetőleg

mustnak a bor- és hus fogyasztási-adó iránti törvénye és szabályok 17-dik szakasza értelmében való kijelentése vagy pedig a bortermés szokásos felvétele alkalmával, a bor és hus fogyasztási törvények és szabályok 48. és 49. szakasza szerint azonnal lefizetni. Debreczen, 1899. Augusztus hó 15-én. — A városi Tanács.

* **Unnepély B.-Ujfaluban.** A b.-ujfalui tűzoltó testület az önk. tűzoltók n.-várad szövetségének ez évben B.-Ujfaluban tartandó IX. közgyűlése alkalmával f. é. aug. hó 20-án d. e. 10 órakor zászlószentelési ünnepélyt ezzel kapcsolatban táncestélyt tart. Beléptidij 1 frt.

* **A székely cselédek ügye.** A székely cseléd kihozatali ügyben a kereskedelmiügyi miniszterium a gazdasági egyesület részére vasuti kedvezményes jegyet nem engedélyezvén, az egyesület költségének fedezéséhez a 66 jelentkező közül egy-egy forinttal a következők járultak: Dr. Isoó János, Faragó Miklós, Szűcs Mihály, Viz János, Török Mihály, Kopányi Dávid, Szabó Antal, Dr. Szentpály Halász Ignác, Márton Károly, Horváth András, Székely Lajos, Kovács János, Szentess-János, Kovács Dániel, Kovács Péter, Varray János, Tóth Ferencz, Medgyessy Lajos, Propper Mór, Maurér Emil, Bródi Henrik, Dömsy Sándor, Fazekas Henrik, Tamassy Béla, Orosz Béla, Erdődi Daniel, Trázy Geza, Harsányi Sándor, Noga Manó, Poszpics Géza, Nagy András, Zver Ferencz, Németh István, Ezen összeg az egyesület részéről hivatalosan nyugtáztatik. Debreczen, 1899 Augusztus 12. Az egyesület titkarsága.

* **Kolozsvár és az Adóügyi Szaklap.** Érdekes átirat érkezett a napokban Kolozsvár város tanácsához. Az átiratot Kolozsvár tanácsa küldte és jóakaratosan figyelmezteti tanácsársait az Adóügyi Szaklap című újság egy szokására. Kolozsvár ugyanis hirdetést tett közre az Adóügyi Szaklapban a fogyasztási adók bérletére vonatkozólag. — A hirdetés egyszeri megjelenéséért az újság csekély 90 frtot számított fel. A tanács ezt sokallotta s hivatkozott arra, hogy előkelő pesti napilapok 30—40 frtért közölték a hirdetést s maga a Szaklap egy kolozsvári pénzintézetől ugyanakkora hirdetésért csak 6 frtot kapott. Az újság engedett 10 frtot. De Kolozsvár a nyolczvan forintot is sokallotta, a mire a lap bepörolte a várost, Kolozsvár tanácsa pedig úgy bosszulta meg magát, hogy átiratot intézett az összes városokhoz s azok tanácsának figyelmébe ajánlotta az eljárást. Az átiratot Debreczen város tanácsa legutóbbi ülésén tudomásul vette, remélhetőleg okul is rajta.

* **Ády Endre** verskötete 1 frtért megkapható a szerzőtől, vagy L a s z l ó Albert könyvkereskedésében.

* **Az utolsó előadások,** A holt szezón vége felé jár, készülődik a derék Anglotti orfeum társulata is. Csak négy előadást tartanak még majdnem teljesen új műsorral. A kitűnő orfeumtársulat utolsó előadásait a közönség figyelmébe ajánljuk.

* **Török tudós a magyarok eredetéről.** Medsib Aszim bej török tudós érdemesnek találta, hogy a magyarok eredetével foglalkozzék, de nincs köszönet benne, annyira híján van az értekezése a történelmi alapos tudásnak. A bej mindenekelőtt a madsar, hongrois (hongrois), üngürusz nép-nevek eredetét és jelentését kutatja; azután a magyarok őstörténetét és vándorlásait adja a bizanci irók nyomán; végül szól a magyarok eredetéről nyelv és faj tekintetében. Érdekes itt a következő nyilatkozata:

«A nyelvtudomány bizonyítékaival ellentétben faji szempontból az mutatható ki, hogy a magyarok és finnek között nincs hasonlóság; ugyanis a magyarok előkelő népsége minden nemzetnél híres és e hir

tejesen igaz is. Amde e híresség nem régi, csakis a honfoglalás után keletkezett. A jelenlegi szép magyarok származásának, nem tekintve a különböző népfajokat, a régi római császárság lakóival való sok-zoros vegyülés után kellett történni stb.»

Valóban csodálatos és az érdemes bej tájékoztatlan-ágára vall nagyon is az az állítása, hogy «a magyar irodalom kezdete Petőfi és Kossuth korára esik.» Tanuljanak csak a mi szomszédaink s kövessék a moalim ifjak az érdemes bej tanácsát, melyre értekezése végén buzdítja őket, s tanuljanak meg magyarul, akkor majd megtudják, hogy magyar irodalom már akkor is volt, mikor török zászló lengett Budán a Boldogsághoz temploma keresztjén.

* **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Özv Palitz Lajosná szül. Bencs Maria mint neje és Paitz János mint tesvér fájdalomtól meört szívvel jelentik szeretett férjnek és testvérnek Palitz Lajosnak életének 48-ik és boldog házasságnak 24-ik évében, folyó hó 11-iken reggel 1/6 órakor hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemét folyó hó 13-án délután 5 órakor fogták a Szent-Mihály-utca 22. szám alatti házból, a vasut melletti sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Nyiregyháza, 1899. augusztus 11. Béke lebegjen sirhalmod felett!

* **Az aradi várban.** Tegnap 50 éve drámai, az egész országot megrázó jelenetek folytak az aradi várban, annak egy kicsi szobájában. Az a szoba nincs emléktáblával jelölve s bizonyára a legnagyobb egykedűséggel lakja valamelyik hadnagy ur, pedig abban a szobában foyt le tegnap 50 éve az emlékezetes jelenet a szabadságharc két alakja Kossuth és Görgei között.

A temesvári csata hírére Kossuth az aradi várban 1849. aug. 10-én haditanácskozást hívott össze, amelyen fölszólitották Görgeit, igazolja magát amaz elterjedt vadak ellenében, hogy ő katonai despotizmusra törekszik. Görgei hevesen kijelenti, hogy elféle felületes vadakra, melyek alul egyszerű nyilatkozattal úgy sem tisztázhatná magát, itt felelni nem fog; ha a kormány szükségét látja, állítsa haditörvényszék elé. Ezzel távozik. Másnapra Uj-Aradnál való támadásra rendeletet ad a seregnek.

Kossuth későn este az aradi várba magához hivatja Görgeit. A két férfiú egy kis szobában találkozik. Ez utolsó találkozásuk. Kossuth szemrehányást tesz Görgeinek, hogy nem volt őszinte s iránta nem viseltetett bizalommal, a minek eredménye, hogy az orosz osztrák hadakat legyőzni nem lehetett. Görgei a bajokért Kossuthra hárítja a felelősséget.

— Mit tenne — kérdi Kossuth — ha a kormány Bem altábornagyot bizná meg a parancsnoksággal?

— Ez esetben lemondanék — felel Görgei.

— És mit tesz akkor, ha Temesvárnál győztünk, csapataink egyesülnek s önté ruházzuk a parancsnokságot?

— Teljes erőmmel megtámadom az osztrákokat.

— S ha az osztrákok győztek Temesváruál?

— Akkor leteszem a fegyvert.

— És én főbelövöm magamat.

Ezzel Kossuth és Görgei örökre elváltak.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet 1899 augusztus 15-ki jelentése: Tegnap az ország keleti és északkeleti vidékein voltak esők 1—5 mm. Árvaváralja, Kistarczal, Zombor, Zsombolya, Nagylak, Szolnok, Debreczen, Ungvár, Aknaszlatina, Nagyvárad, Marosvásárhely és Botfalú. 9 mm. Szatmár 11 mm. Késmárk. Délén és északkeleten helyenként még ma is esik. A hőmérséklet még mindig a normális alatt van.

* **A «gemüthlich» Pester Lloyd.** Érdekes tréfát követett el a «Magyar Estilap» a «Pester Lloyd»-dal. A mennyiben az a tréfa nagyon is komoly igazság, szószerint közöljük az említett cikket:

«Szászország belügyminisztere, a mint ez közismeretes tény, rendeletet bocsátott ki, hogy a magyar helységnevekről szóló törvény dacára az Erdélyvel való érintkezésben továbbra is a német helyneveket használják.

Ha szegény tudta volna, mi vár rá, inkább nem született volna, még kevesebbé bocsátotta volna ki az ominozus rendeletet; tegnap este ugyanis a «Pester Lloyd» egy entreffiletben úgy, de úgy nekiment a miniszternek, hogy különben sem lehet. Maró szatrába mártott adáz dühvel kitanítja a szászminisztert, hogy bizony respektálnia kell a magyar törvényt és elmondta ostobának és sok minden egyebnek azon az előkelő hangon, melyet a hatalmas Lloyd polemiaiban és időktől fogva megszoktunk.

A hang durva volt, az igaz, de azért jól esett nekünk, hogy német lap ily hatalmasan kél a magyarság védelmére. Készültünk is, hogy a Lloydnek ma dicshymnust zengjünk és éppen hozzá is fogtunk, mikor a szászbelügyminiszteriumnak egy sürgős távirata érkezett, mely némileg kijózanított és ki is tanított bennünket, hogy Lloydék egészen másra szolgáltak rá, mint dics hymnusra. A táviratot egész terjedelmében közöljük:

A «Magyar Estilap» szerkesztőségének

Budapestben.

Szíveskedjék becses lapja mai számában következő nyilatkozatomnak helyet adni:

77.777.

99.

Szász kir.
belügyminiszter.

Dresden, aug. 10.

Ma reggel jutott kezembe a «Pester Lloyd» tegnap esti lapja, a melyben nem leckéztet azért a rendeletért, hogy Szászországban továbbra is használják a magyar városok régi német helyneveit. Elolvasás után gondolkozóba estem és megvallom, hogy már-már kezdtem belátni, hogy a lap minden gorombasága mellett mégis csak igazat mondott. Nyomban el is határoztam, hogy bevallom bűnömöt az egész világ színe előtt és a Magyarországra sérelmes rendeletet újabb rendeletben visszaszívom. Midőn elmélkedésemben idáig eljutottam, véletlenül ismét fölveszem a lapot, melynek első hátsóján oly kegyetlenül dorongolnak és kaprazat ez vagy valóság — ugyanannak a lappéldánynak negyedik hátsóján ezt olvasom:

— Man schreibt uns aus Klausenburg.

Igenis »Aus Klausenburg«. Becsengtettem titkáromat és behozattam a «Pester Lloyd» tegnap reggeli lapját és kevés faradtsággal a köve kezű helyneveket böngésztem ki.

Steinbrück, Neutra, Hermanstadt, Debreczin, Pressburg, Neusatz, Bartfeld.

Erre már elfogott a düh. Micsoda arczatlanság engem külföldi német minisztert leckéztetni és otthon Magyarországon mint félhivatalos kormánylap nap-nap után ugyanazokat a német helyneveket használni, melyek használatát én elrendeltem és melyek használatát a magyarokra nézve minden esetre kötelezőleg a magyar törvény tiltja.

Elő fellebbanásomban épen olyan hangon akartam válaszolni, mint a Lloyd felőlem ír, de az egész miniszteriumban nem akadt ember, a ki megfelelő gorombán tudott volna fogalmazni, ezért el is állottam eredeti tervemtől s a következő körrendeletet bocsátottam ki:

«A magyarországi német helynevekre vonatkozó korábbi rendeletemet azal egészitem ki, hogy az a korábbi rendelet csak ideiglenes, hatálya megszűnik, mihelyt a magyarországi német lapok és különösen a «Pester Lloyd» a magyar városok magyar elnevezéseit fogják használni, Ettől a percztől fogva a magyar helynevek Szászország területén is kizárólag kötelezők lesznek.»

Teljes tisztelettel

Unverblint s. k.

szász kir. belügyminiszter.

* **A táviratok kihordása.** Egy olvasónk írja a következőket: Egy régi rendelet negyven krajczárban szabja meg azoknak a táviratoknak a képesítő díját, a miket a postahivataltól tavolesó helyekre vagy más községben lakó feleknek kordat ki a posta. A vidéki postamesterek állandóan panaszkodtak ez ellen az árszabás ellen, mert legtöbb esetben két-három órányira eső helyekre kellett kihordani a táviratokat s az ut sehogy sem volt megfizetve az érte kapott negyven krajczárral. A kereskedelemügyi minisztérium most újabb rendeletet adott ki, a melyben a távolsághoz mérten állapítja meg a kihordás díját. Közlönös a rendelemben, hogy a földadó egy bizonyos összeget letétbe tartozik tenni az illető postahivatalnál, a miből a kihordás díját fizetik s aztán formálisan elszámolnak a netán megmaradt fölösleggel. Nem tekintve, hogy ezen eljárás talán nagyon is megzapotítja a postahivatalok dolgát, a földadó inkább veszni hagyja azt az egynehány házost, a mit a posta fölöslegnek kimutat, semhogy szaladjáljon érte. De nem helyes a rendeletnek az az intézkedése sem, a mely megenyedi a földadónak, hogy a kihordás díját áthárítsa arra, a kinek a távirat szól. Nagyon sok ember akad majd, a ki pokorra kívánja azt a földadót, a kinek a révén egy két forintja banja az olyan táviratot, a mi helyett talán egy levelezőlap is megtette volna a szolgálatot. Ha segíteni akar a minisztérium a postamestereit, igyekezzen olyan megoldást találni a mi nem esik a közönség kárára.

Lapunk szerkesztősége, kiadóhivatala és a Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája az Ipar és Kereskedelmi bank, piacz utca 49. számú házában, a főpostával szemben helyeztetett át.

Mikor az orvos csókol.

Egy orvos kimutatta, hogy a nők nagy része, akiknek szeméit megcsókolták, betegséget kapott.

Doktor: Oh, Klarika! ...
 Klári: Oh, doktor ur! ...
 Doktor: Éjjel-nappal önre gondolok.
 Klári: S én is olyan izgatott vagyok,
 Doktor: De ha tudja, hogy közelében vagyok, ugy-e az megvigasztalja?
 Klári: Nem tagadom.
 Doktor: Igazán, alig merem elbinni, hogy szeret. Mivel erdemeltem ezt meg?
 Klári: Valóban, én is kíváncsi vagyok rá ...
 Doktor: Azaz, hogy miről is beszéllek.
 (Szünet.) Klarika, óh édes Klarika ...
 Klári: No, kedves doktor, mit kíván?
 Doktor: Hogy mit kívánok? Hát lehet ezt kérdezni?
 Klári: De ha nem tudom. Épenséggel nem tudom.
 Doktor: Nos, hát egy csókot.
 Klári (nevetve): Tudtam. (Elragadóan.)
 Tessék!
 Doktor: (komolyan hozzá lép és megtapogatja az üdörét.)
 Klári: Ejnye, doktor, hát önnél ez a csók?
 Doktor: (magában): Egy, kettő, három.
 Rendes, egészen rendes.
 Klári: Micsoda rendes?
 Doktor: Most megbalगतom a szive dobogását.
 Klári: Oh, be különösek a doktorok, ha szerelmeseik.
 Doktor: Kitűnően működik. No most megvizsgálom a szeméit.
 Klári: De evvel aztán vége is lesz!
 Doktor: Semmi baj. (Hozzákészülődve.)
 Tehát ...
 Klári: Jaj, de nehezen megy!
 Doktor: Hunyja be a szemét. Lélegezzék egy nagyot, tartsa hátra a fejét ... (Megcsokolja.) Nos, mit érzett?
 Klári: Semmit.
 Doktor: Hala Istennek, ezen is tul-elstünk!

Színház.

Színészeink M.-Szigeten. Komjáthy János társulatával M.-Szigetre érkezett s e hó 16-án Berczik A. Himfy dalai-val kezdte meg az előadások sorozatát. Komjáthy társulata a nyár folyamán majdnem két hónapi szünetet élvezett. A társulat tagjai: Komjáthy, Závodszy Teréz, Kiss Iren, Follinuszné, T. Halami Margit, Fáy Flóra, Bódi Ella, Kállay Lujza, Juhász Juliska, Sarossy Paula, Szabó Irma, Szigeti Lujza, F. Lányi Irma, Birdos Irma. — Komjáthy János, Bartha István, Fenyéri Mór, Szacsavay Sándor, ifj. Szathmar: Árpád, Tanay Frigyes, Rubos Árpád, Karacs Imre, Ferenczi József, Tóth Eek, Csatar Győző, Sziklay Miklós, Körövei Béla. — Az újdonságok közül színtre kerülnek: Baba, Paroetlányok, Bolond, Egyiptom gyöngye, Arany kakas, Talmi hercegnő, Gyilkovics-lányok, Bűnös, Katonák, Fekete Ver. Dr. Pepi, Haló kocsik ellenőre, Végrenajtó, Robinsonok, Mozgó fényképek, Örült-e vagy szent, Sárdi-ház stb.

Törvényték.

§ **A szabadjegy.** Elegánsan öltözött fiatal ur ember ugrott fel a tavasz elején az egyik budapesti körüti villamos kocsira. Kepes Imre kalauz tisztességtudás al fordult oda hozzá:

— Hová tetszik?
 — Szabadjegy! szolt H. ur, a ki különben egyik előkelő pénzintézet tisztviselője.
 — Szabad kérnem? szolt meg ujra a kalauz.

— Szabadjegy. Nem érti?
 — Kérem, nekem kötelességem megbizonyosodni róla, m-ntegelőzött Kepesi Imre. Tessék megmutatni a jegyet.
 — Ugy? Akkor adjon egy szakaszjegyet.
 Kepes leszakította a jegyet, de nem állhatta meg, hogy oda ne szóljon az egyik utashoz:

— Jó is volna, ha csak úgy potyán lehetne kocsikázni.

Alig mondta ki Kepes a szót, H. ur ék-telen dühvel esett a szegény embernek.

— Ne, itt a fizetség, bitang s arczul-ütötte a kalauzt.

Az utasok riadtan ugráltak fel a kalauz vedelmére, a ki megállította a villamos kocsit s rendőrral szállította le a hősködő utast. Aztán pedig bepanaszolta a büntető járásbírósnál, a mely mára tüzte ki a tárgyalást.

— Van önnek szabadjegye? kérdezte a bíró H.-tól, a ki ma viszonzódat emelt a kalauz ellen.

— Igenis van.

— Akkor tessék az iratokhoz csatolni. A nem várt keres nyancsak zavarba hozta H. urat s avadozva mondta:

— Bocsanat, éppen odahaza felejtettem.

— Kűönös, vette a bíró. de ha akarja, ugy elhalasztom a tárgyalást, hogy bemutat-hassa a jegyét, a mire megjegyzem, nagy súlyt helyez a bíróság.

— K-rem, csak essünk tu! minél hamarabb ezen a dolgon, szabadkozott H. ur.

— Azt beismeri, hogy bántalmazta Kepesit?

— Igen.

A bíróság erre kihirdette az ítéletet s E-t huszonöt forint pénzbüntetésre ítélte. Kepes Imrét a viszonzó adól főtmentette a bíróság. Az ítélet jogerős.

§ **Egy halálraítelt gyilkos szökése.** Zagrabból táviratozzák, hogy Cvetkovics Ferencz rablógyilkos, akit nemrég halálra ítélték, ma éjjel 1 orakor megszökött. Minthogy Cvetkovics többször öngyilkosságot kísérelt meg, az elnök elrendelte, hogy cz-llájának ajtaja nyitva maradjon és egy börtönőr éjjel napgal mellette legyen. Ma éjjel szolgálattevő börtönőr elalud. Cvetkovics észrevétele-nél elsurrant mellette alkulescsal, a melyet egy szögből készített, kinyitotta a fogház ka-

pujának az ajtaját és a kapun kiugrott. A szökevényt körözik. Azt hiszik, hogy Szerbia felé vette utját, a hol sok ismerőse van.

§ **Áruló arnyék.** Egy férjről leszen szó aki években s poczakban előhaladott állapotban van s egy asszonykáról, aki fiatal és kívánatos, üde és friss, mint a most szakított számóca. Talán mondanunk sem kell, hogy ez az ő sze nem illő pár: féj és feleség. Budapest esküdtek, nem is olyan nagyon régen s a férj akaratából azért jöttek ide, mert rossz a fővárosi fiatalság s sok kísértésnek van kitéve az ifju asszony erénye, kiváltkép pedig ha szép is hozzá. Az öreg férj, kinek a feje már egész kinőtt a hajából, nyugodtan élt itt, bizott asszonykája erényében, még jobban a debreczeni aranyfűsűségben, melyről sohasem szünt meg kávéházi asztalársainak dicsériadákat zengeni, közben sajnálkozni azon szerencsétlenek felett, kik hasonló helyzetben vannak s kénytelenek Budapestben maradni, nem dughatván el ifju feleségeiket nálunk. Hát hogy az öreg urnak a debreczeni fiatal-ságba vetett reményege milyen ingtag alapokon nyugodott, arról tegnap este keservesen győződött meg. Az öreg urnak szokasa esténként vacsora után az atelleni kávéházba átmenni egy pohár kávéra és ujságolvasásra. Tegnap este a rendes időben állított be, a rendes ujságját vette kezébe. Mielőtt olvasásba kezdett volna, egy pillantást vetett atelleni lakasa kivilágított ablakaira s attól, amit ott látott, öreg kora daczára is gyorsan pattant fel a székeről s nagy igyekezettel az ajtónak. Meg mielőtt kint lett volna, megröppant az öreg, megragadta az előtte hajlongó kávést s rámutatva lakasa ablakaira, remegő hangon kérdezte:

— Látja?

— Hm, biz azt látom! válaszolt a kávé s vállait vonogatva.

— Jöjjön velem! ordított vérbenforgó szemekkel, legyen tanum,

A két ember egy pár pillanat mulva eltűnt a kapu alatt, — a kávéház vendégei pedig oda gyűltek az ominózus ablakhoz és nézték az atelleni ablak redőnyén látszó arnyakat.

Egy nőnek és férfinak tisztán kivehető a'akjai rajzolódtak a függönyre, a nő karjaival átfonta a férfi nyakát s fejét magához vonva csókolta hol az ajkat, hol a szemét, hol meg az arcát. — A férfi alak karjai a nő derakán nyugodtak s nagy igyekezettel viszonzta a hévvel adott csókokat. Egyszerre hirtelen szét vált a két arnyék s f. tó alakok rajzolód-tak le pillanatra a redőnyre. Az új alak kezében magasra emelt göresös bot volt, mely néha-néha lecsapott az előbbire. Már nemcsak a kávéházi vendégek, hanem az utcán járó kelők is megálltak és nézték a heccet, várták, hogy milyen lesz a vége. Egyszerű lett. Egy fiatal ember futott ki a nevezetessé vált kapu aól, kalap és kabát nélkül, utána az öreg ur, a mi győzte szuszszal és ütleggel. Később a szép asszony somfordalt ki az egyszerre nevezetessé vált kapun, kezében egy piotlivel. Valószínűleg az volt az egész hozomá ya, s férje azzal dobta ki késő estének idej n az utcára ... Nemsokára egy pikáns részletekben gazdag vőlöpör tárgyalásának lehetnek tanui az arra kíváncsiak, mert az öreg ur már tegnap reggel átadta ügyét az ügyvédnek.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizszal szes-
 retik vegyíteni, mindenek előtt a

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

SAVANYUVIZ

ajánlható: El viz közömbösíti a bor savát és az itának felette kellemetes, ingerlő mellékhat ad, annélkül, hogy azt feketére festené.

HRABÉCZY ANTAL

gőzerőre berendezett mü-kelme festő és vegyészeti tisztító intézete
DEBRECZEN, Széchényi-utca 42.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a fenti czég alatt 19 év óta fennálló

ruha festő és tisztító intézetet

— noha férjem elhunyt — továbbra is megtartom s ugyanazon czég alatt való tovább vezetésével

Wacha Róbert urat

biztam meg, aki ezen festő és tisztító intézetben annak fennállása óta folyton, — utóbbi időben mint üzlet-vezető — működik.

Midőn ezen körülményt a n. é. közönség b. tudomására hozom, hálás köszönetet mondok a czég iránt tanusított eddigi bizalomért s bátorkodom azt a jövőre nézve is kikérni.

Debreczen, 1899. augusztus hó.

Tisztelettel

ÖZV. HRABECZY ANTALNÉ.

Ügyes képviselők

aether. olajok, essenciák, rum, cognac és borok eladására magas jutalék, rövid próba idő után fix fizetés mellett fr. Werich, Prossnitz (Mähren) czégnél felvételnk.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottságának f. évi 487 sz. végzése folytán közhírré tételik, hogy az egyház tulajdonát képező ház utáni földek u. m.:

1. A volt Széchényi utcai iskolatelek utáni ondódi 8 hold és 700 □ öl föld, fekszik a Gál-féle dűlő és a szoboszlói ut között, a Zsomb-völgy parton kívül, a Molnár Andras tanyája mellett.

2. A Kocsi-féle ház utáni ondódi 11 hold és 460 □ öl föld fekszik a péterfiai 6-ik dűlőben, a czuczában, közel az ujjvárosi „Bánom kert”-hez, nyulik északra a nagy határárokra véggel, folyó évi augusztus hó 16-án délután 3 órakor, az egyház tanácstermében tartandó nyilvános árverésen bérbe illetve haszonbérbe kiadottnak; az árverési feltételek az egyház irodájában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők; az árverezni szándékozók azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a földek a mostani határok között képezik a haszonbérlet tárgyát; végre, az árverelni szándékozók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül készpénzben az árverelő bizottság kezéhez letenni tartoznak.

Debreczen 1899, augusztus hó 8-án.

Otrokocsi Végh János,

a debreczeni ev. ref. egyház gazdasági gondnoka.

Geréby Fülöp Utódai

Debreczen.

Van szerencsénk a nagyérdemű gazdaközönség szives figyelmét következő gazdasági cikkeinkre felhívni, u. m.:

legjobb minőségű **dohányzsineg** kézi gyártmány, különféle minőségű **gépkenő-olajok**, **Towottkenőcs**, legfinomabb **kék uszó kocsi-kenőcs**, **Carbolineum**, **Carbolsav**, **Creolin**, **fedéllemez**, **kátrány** stb.

Továbbá ajánljuk du san felszerelt raktárukat mindenféle

fűszer- és csemegeárúkból

legkitünőbb minőségben és a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek.

Eladó borok.

Néhai Gorovi Adolf hagyatékából az összes hírneves borok, miután az özvegy az üzlettel teljesen felhagy, eladók.

4 hordó 1880-ki Tasnádi hegyi legjobb minőségű **bakar bor**, összesen 1647 liter, 147 nagy és 325 kicsi üveg, finom **hegyaljai asszu bor**, akár az egész **egyszerre**, akár pedig kicsinyben igen **jutányosan eladók**.

Értekezhetni egész nap **Özv. Gorovi Adolfnénál** Deák-Ferencz-utca 12-ik számú házban, bent az udvarban, a Bornyász-ház tőszomszédságában.

Sirkövek!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Piacz utca 69. számú háznál

a Megyeházzal szemben levő

Fióközletemben

mindenféle és fajta

sirköveket

a ház lebontása miatt mélyen **leszállított gyári árakon** árusítom el.

Kiváló tisztelettel

Kegyes Ferencz.